

İkisi de Tanrı'nın sonsuz rahmetine kavuştu, ikisi de şimdi yüce yaratıcının yanında. Birinin acısı, diğerinin hatırası ve sevgisi yüreğimizde. Türkiye son kırk elli yılda öylesine fikrî girdaplara düşürüldü, öylesine kısır döngülerin içine sokuldu ki, bu toz duman içinde birbirine çok benzeyen bu iki büyük insan hakkında ilmin, ahlâkın ve vicdanının süzgecinden geçen ciddî tahlillerden mahrum bırakıldık. İkisinin de etrafı üç-beş sloganla çevrildi ve "Kitle psikolojisi", "fikri derinliğinin" önüne geçti. Atatürksüz bir "Atatürkçülük" ve Türkeş'in binlerce defa reddettiği bir "Türkeşçilik" kitlelere dayatıldı. Bu millet için bu iki büyük lider ne yapmışlardı? Ülküleri, kaderleri ve mücadeleleri ile birbirlerine çok benzeyen bu iki büyük insan arasındaki şaşırtıcı benzerlikler ve hayatlarının "trajik" noktalarına temas etmek istiyorum:

Birincisi, ikisi de kendisine soyadı olarak "Türk" adını seçmişlerdir. Bunun şuurlu ve gururlu bir seçim olduğu, hem tarih kaynaklarında sabittir hem de hayatlarıyla ortaya konulmuştur.

İkincisi, ikisi de Osmanlı Devleti dağılmadan doğmuşlardır. İkisinin de doğduğu yer, Türkiye'nin sınırları dışındadır. İkisinin de doğduğu yerde Rum ve Yunan düşmanlığı, milliyetçiliğin belirgin vasıflarını meydana getirmektedir. Bu düşmanlık elbette marazi değil, düşmanca bir tutum karşısındaki tavır alıştır. Her ikisinin de çocukluğu soykırımcı Yunan ve Rum çetelerinin arasında geçmiştir. İkisi de daha çocukken aynı düşmanlığın kıskacına bilenerek, milli kimliklerini tanıdılar. Birinin doğduğu mekan şimdi hür bir Türk devletinin toprağı. Ötekininki hala kurtarılmayı bekleyen vatan toprağı. Türkeş bu bakımdan mutlu öldü, Atatürk hüzünlüydü.

Üçüncüsü, ikisi de askeri mekteplere ilgi duyuyordu. İkisi de "asker" oldu. İkisi de üniformasını çıkardı, halkın arasına karıştı. Atatürk Türkiye Cumhuriyeti'ni kurdu, Türkeş Milliyetçi Hareket Partisi'ni... Atatürk kurduğu devletin

başına geçti, ideallerini bir bir gerçekleştirmeye başladı. Türkeş, Türk milliyetçilerinin iktidara gelişini göremedi. Atatürk mutlu öldü, Türkeş hüzünlüydü...

Dördüncüsü, ikisi de kelimenin tam anlamıyla "Türkçü" idi. İkisinin Türkçülüğü de ayırıcı değil birleştirici idi. Irka dayalı değil, kültüre dayalı bir Türkçülük hareketini benimsediler. İkisi de Türk kültürünün sınırlarını iyi biliyordu. İkisi de Türk'ün tarihini Türk'ün "kaynağı"nda aradı. İkisi de bir gün Türklerin hürriyetlerine kavuşacaklarına inanıyorlardı. İkisi de bunun için mücadele etti. Atatürk'ün 1933 yılında söylediği şu sözler bakımından manidardır: "Bugün Sovyet Rusya, dostumuzdur, komşumuzdur, müttefikimizdir.

Bu dostluğa ihtiyacımız vardır. Fakat yarın ne olacağını hiç kimse kestiremez. Tıpkı Osmanlı İmparatorluğu gibi parçalanabilir. Bugün elinde sımsıkı tuttuğu milletler, avuçlarından kaçabilir. Dünya bir dengeye ulaşır. O zaman Türkiye ne yapacağını bilmelidir. Bizim, bu dostumuzun, komşumuzun idaresinde dili bir, inancı bir özü bir kardeşimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız. Hazır olmak yalnız o günü susup beklemek değildir; hazırlanmak lâzımdır. Milletler buna nasıl hazırlanır? Manevî köprüleri sağlam tutarak... Dil bir köprüdür, inanç bir köprüdür, tarih bir köprüdür. Bugün biz bu kitlelerden dil bakımından, gelenek, görenek, tarih bakımından ayrılmış, çok uzağa düşmüşüz. Bizim bulunduğumuz yer mi doğru, onların ki mi? bunun hesabını yapmakta fayda yoktur. Onların bize yaklaşmasını bekleyemeyiz. Bizim onlara yaklaşmamız gerekli.

Tarih bağı kurmamız lâzım. Folklor bağı kurmamız lâzım, Bunları kim yapacak? Elbette biz. Nasıl yapacağız? İşte görüyorsunuz; dil encümenleri, tarih encümenleri kuruluyor. Dilimizi onların diline yaklaştırmaya ve böylece birbirimizi daha kolay anlar hâle gelmeye çalışıyoruz, ortak bir mazi yaratmak peşindeyiz. Bunlar adı konarak açıktan yapılmaz, bunlar, devletin ve milletlerin derin düşünceleridir..." (İsmet Bozdağ, "Atatürk'ün Sofrası" İstanbul 1971) Atatürk'ün kalbini dolduran bu gizli mücadele işareti, Türkeş'in yüreğini dolduran bir istiklâl ve hürriyet ülküsüne dönüştü. Atatürk kısmen de olsa Türk dünyasının hürriyetine kavuştuğunu göremeden öldü. Türkeş ise bu idealin gerçek oluşunu an be an yaşadı. Türkeş bu bakımdan mutlu öldü, Atatürk hüzünlüydü.

Beşincisi, ikisi de kendilerine sembol olarak "Bozkurt"u seçti. Türk tarihinin ve destanının bu şanlı sembolü ikisinin de yüreğini tutuşturdu. Atatürk, Türk parasını, pulunu Bozkurtlarla donattı. Yaşadığı dönemde her köşeye her vesileyle bozkurt damgası vurdu. Türkeş, Atatürk'ün Türklüğün sembolü olarak kullandığı ve izci teşkilâtında "yavru kurtlar" olarak gençliğe aşıladığı Bozkurdu, bir idealin mensuplarının tamamının adı hâline getirdi. Türkeş ile Bozkurt, Türk Milliyetçiliğine inananların genel adı oldu. Atatürk ölünce, bozkurtları öldürdüler, Türkeş ölünce milyonlarca bozkurt meydanları doldurdu. Bu bakımdan Atatürk hüzünlüydü, Türkeş mutlu öldü.

Altıncısı, ikisi de ilme bağlıydı. İkisi de çok okur ve çok yazardı. İlim, ikisinin de vecizelerinde ve düşüncelerinde birinci sırayı alıyordu.

"Hayatta en hakiki mürşid ilimdir, fendir" sözü Ataürk'ün çağlar ötesine ulaşacak dünya görüşünün sembolü idi. İkisi de Türkçü bilim adamlarına ve şâirlerine son derece yakındı. O membalardan beslenmişlerdi: Atatürk ile Ziya Gökalp, Türkeş ile Atsız... İkisi de bu büyük fikir adamlarını erken kaybetti... İkisi de hüzünlüydü.

Yedincisi, ikisi de Türk tarihinin en eski kaynaklarına yönelmişti. İkisi de Türkistan steplerinin, Göktürk Kitâbelerinin, Alp Er Tunga Sagusu'nun izinden giderek köklere ulaşmayı hedefliyordu. Atatürk, yıkılan bir imparatorluğun enkazından kurtularak, Türkistan steplerindeki membaa ulaşmak isterken, Türkeş, o enkazın üzerinde yürünür hâle gelen Türkiye'nin yeni şartlarını da değerlendirerek, kopuk bir halkayı "üç hilâl" ile genç cumhuriyete bağladı.

Sekizinci, ikisi de gençliğe büyük değer verdi İkisi de gençliği, istikbalin teminatı olarak gördü. Atatürk'ün "Gençliğe Hitabesi" "Göktürk Kitâbesi" kadar anlamlı ve tarihîdir. Türkeş bütün hayatını gençlere adadı. Her ihtilâlin biçtiği gençlik fidanını yeniden dikti, yeniden büyüttü... Nihayet Atatürk'ün Türkiye Cumhuriyeti'ni emanet ettiği gençliği yetiştirdi. O gençlik hem Türkiye Cumhuriyeti'ni hem de Türk Dünyasını korumak ve kurtarmak sevdasıyla donandı.

Dokuzuncusu, Türkiye Türkçü Atatürk'ü bu derece iyi anlayan Türkeş'i sağlığında yeteri kadar anlayamadı. Atatürk adına yapılan ihtilâllerin mağduru Türkeş ve onun gençliği oldu.

Şimdi ikisi de Ankara'nın iki mutena tepesinde birbirlerine gülümsüyorlar. Biri Anıttepe'deki Anıtkabir'de, diğeri Beştepe'de ki Anıt- Mezarda Türk Milletinin geleceğini hazırlayan iki lider olarak ebedi istirahatgâha çekildiler. Onlar yarattıkları parlak tarihe mal oldular. Alp Er Tunga gibi... Bilge Kağan gibi... Alparslan gibi... Fatih gibi... Yüce yaratıcının rahmeti üzerine olsun...

M. ÖCAL OĞUZ